

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0237 — 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BERgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ НАЗИВАЄ „БРЕХНЕЮ“ ПОСУДЖУВАННЯ ЖИДІВ В НЕЛЬОЯЛЬНОСТІ

Вашингтон, 11 березня. — Президент Труман незвичайно гостро осудив коломніста в образковий щоденнику Нью Йорк Мірор, який у понеділковім виданні написав, що президент в розмові з одним ньюйоркським редактором назвав ньюйоркських жидів „нельояльними“. Труман сказав, що це є „брехня на цілій лінії“. Потім він додав, що така брехня є добрим матеріалом до читання в виборчій році. Вістка про розмову Трумана з видавцем газети в справі жидів зацікавила весь політичний світ, тому виникла спекуляція, хто написав про це новинку.

Труман не назвав по імені автора коломніста в Нью Йорк Мірор, але описав письменника Дру Пірсона, який дописує до Мірору, оприлюднив таку заяву: „Мені прикро сказати, що наведена частина з розмови між президентом Труманом та ньюйоркським видавцем була надто докладна; однак я радий, що президент змодифікував тепер свої непогатовані слова“.

ДЕМОНСТРАЦІЯ В СПРАВІ ПОДІЛУ ПАЛЕСТИНИ ПЕРЕМІНИЛАСЯ НА ОБАВНО ДІЯ ВОЛЕСА

Нью Йорк, 12 березня. — Александер Файнберг у своїм звіті в щоденнику Нью Йорк Таймс про демонстрацію в справі поділу Палестини, пише так: „Комуністи й ліві провідники робітничого руху зібрали вчора 10,000 учасників до парадів й здигу для висловлення свого протесту в справі Палестини“. Описав опісля, як то молоденькі й додере дисципліновані комуністи підняли свій босвий клич „солідарність на завжди“ й як перейшли вулицями міста серед снігу й граду й спинилися в Медисон Сквер Парку. Головою комітету, який започаткував парад був Бен Голд, президент опанованої комуністами юні кушнів. Коли похід спинився на площі, тоді демонстрація перемінилася на маніфестацію для кандидатури Генрія Волеса, який приєднався до комітету. При нагоді дісталася добре теперішньому урядові під проводом Трумана, коли виголосив промову нововибраний пробольшевський конгресмен Ліо Айзаксон. Далі промовляла комуністи: Ірвінг Поташ, Бенджамін Дейвис, і деякі комуністи. Конгресмен Віто Маркантоіо прислав лише привіт. Промовці згадували, що в параді брало участь 46,000 людей.

ПРОВІДНИКИ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЮНІ ВІСТУПАЮТЬ КОМІТЕТУ КІО

Нью Йорк. — Юні електричних робітників та машиністів, третя щодо числа в Конгресі Індустріальних Організацій, виступила з Комітету Політичної Акції цієї Організації на знак протесту. КІО домагається, щоб юні йшли солідно проти кандидатури Генрія Волеса, а головні урядовці юні, Алберт Дж. Фіндджералд та Джордж Емспак, знані з своїх прокомуністичних виступів, стоять за підтримку.

ПРОВІДНИКИ ПАЛАТИ ХОЧУТЬ ЗНАТИ ФАКТИ ПРО ОБОРОНУ

Вашингтон. — Цілий республіканський провід палати представників рішив зажадати від секретаря оборони, Джеймса Форестала, щоб він подав їм дані про оборону після того, як переведе конференцію з членами головного штабу. Провідники не хочуть придати цьому жаданні алармуючого вигляду, однак твердять, що кружляють різномірні поговори та тому вони хочуть знати, про що йде справа. Таке домагання є набувало і в історії американського парламентаризму. Нема нічого сказати, чи на такій нараді мали б бути теж і провідники сенату.

З Флориди наспіли вісті, що там в м. — й бази у Кіі Вест відбуваються наради провідників генерального штабу над складенням плану оборони. Народи скликав Форестал, а в них бере участь лише 10 осіб. Конгресмен Карл Гіншо поспішав в палату представників домагання, щоб злучений головний штаб негайно виготовив цілковитий план оборони. Тому, що між членами штабу панує непорозуміння в засадничих справах, Гіншо заявив, що проволочка з укладанням плану є потрясаючою серед теперішніх відносин.

НАУКОВЦІ ПРОТИ НАХАБНОСТІ КОНГРЕСОВОЇ КОМІСІЇ

Нью Йорк. — Сто п'ятьдесят науковців, під проводом поета й давнього помічника секретаря стейту, Арчибалда Мек-Ліша, оприлюднили протест проти поступування комісії Неамериканських Діян палати представників в справі перевірки лояльності д-ра Едварда Кондона, директора Бюро Стандардів. Науковці називають таку поведінку терором і твердять, що це перешкоджає науковим дослідкам.

ЗАВОДЯТЬ ЦЕНЗУРУ НА НОВИНКИ

Вашингтон. — Команда Повітряних Сил не допустила до оприлюднення в газетах плянів для суперсонічної ракети ХС-1, хоч вони вже були поміщені в картонках, порозсиланих до різних військових станцій. Команда подає забезпечення, як причину такого заборонення.

КОМІСІЯ УХВАЛИЛА ОБТЯТИ ПОНАД 4 БІЛЬШОНИ З ПОДАТКІВ

Вашингтон. — Сенатська фінансова комісія одобрила 10 голосами проти 1, щоб обтягти \$4,772,600,000 з проєктованого приходу з податків на рік 1948-49. Голосування було безпартийне, бо в ньому брали участь як республіканці так і демократи.

Інтереси Америки загрожені італійськими виборами

Вашингтон, 11 березня. — Одиниці, відповідаючи за ведення американської політики, слідкують з пильною увагою за кожною передвиборною подією в Італії. До виборів, які там мають відбутися 18 квітня, підготовляються однак комуністи й їх противники, які є тепер при владі. Вашингтонські урядовці не зраджують з своїми плянами, однак деякі члени конгресу не закривають своїх думок в цій справі. Вони твердять, що нам нема як ждати, аж комуністи в Італії заберуть підступом владу в свої руки, коли то вже буде запізно їх стримати.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ 55 МИЛЬОНІВ ТИМЧАСОВОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ЗАКОРДОНУ

Вашингтон. — Президент Труман звернувся листовно до представників палати представників Джозефа В. Мартина, щоб конгрес призначив тимчасово \$55,000,000 нашої допомоги для Італії, Франції й Австрії, заки ще буде ухвалений План Маршала. Президент звернувся увагу на найновіші події в Європі, кажучи, що вони вимагають негайної акції для видужання Європи.

З огляду на погіршення теперішнього світового положення, сенат рішучий перевести в п'ятницю, 11 березня, голосування над Планом Маршала для допомоги Європі. Планує загальне переконання, що План перейде вимаганою більшістю голосів.

Провідники республіканської більшості в палаті рішили, щоб в законопроєкті про допомогу для видужання Європи вставити теж і військову допомогу для Китаю, Франції й Туреччини, не вважаючи на це, що секретар Маршала протинний такому плянові.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ВЛАДИ КОМУНІСТІВ

Вашингтон. — З нагоди річниці Доктрини Трумана, в якій заповідали перед роком, що вони забезпечать мир для світу, президент віддав пресову конференцію. Коли його запитали, чи він далі певний світового миру, він відповів, що він захитаний тепер у своїй вірі в такий мир. Президент заявив теж, що він протинний допущенні комуністів до китайського уряду. При цій нагоді він сказав, що Злучені Держави загалом не хочуть бачити комуністів у ніякому уряді світа, якщо це можна досягнути. На його думку, комуністи вірять у такий уряд, що починається згори, отже це тоталітарна держава.

МАРШАЛ ЗНОВУ ВЗИМАЄ ДО ХОЛОДНОКРОВНОСТІ

Вашингтон. — На зібранні Федеральної Ради Церков в Америці, яке відбулося в єпископальній катедрі, секретар стейту Джордж К. Маршал поновив висловлені погляди, що тепер треба холодно розуму при вирішуванні політичних справ і не допускати до вибуху пристрастей. На зібранні був теж президент Труман, який пильно прислухався виводам Маршала. Згадуючи про порозуміння між 16 європейськими державами, Маршал твердив, що це довело до замітного політичного порозуміння, яке було мрією довгих років.

„МІСТЕР ЧОРЧІЛ БУДЕ ВБИТИЙ ЗАВТРА ВПОЛУДНЕ“

Лондон, 11 березня. — Вчора ввечері невідома людина зателефонувала до поліції в Саутгемптон, остерігаючи, що „містер Чорчіл буде вбитий завтра вполудне“. Поліція негайно кинулася до телефонного автомату, звідки телефонувало, але там вже нікого не було. Хоча остерогу вважається за жарт, проте Скотленд Ярді делегував окрему сторожу для охорони відомого британського державного мужа.

ВИБУХ АРАБСЬКОЇ БОМБИ В БУДИНКУ ЖИДІВСЬКОЇ АГЕНЦІЇ

Єрусалим, 11 березня. — Сьогодні в будинку Жидівської Агенції вибухла підложена арабськими терористами бомба, вбиваючи 11 жидів. 86 осіб були поранені, в тому 35 важко. Розрив бомби зробив велике спустошення в будинкові, знищуючи майже всі приміщення. Бомбу підложив один арабський терорист, що приїхав до будинку вкраденим американським генеральним консулом. На авті був американський прапор і його не перевіряно. Сам терорист опісля безслідно зник і вважають, що він перейшов кордон до Сирії.

БОЛЬШЕВИКИ ПОБАЧИЛИ АМЕРИКАНСЬКУ НАФТУ

Лейк Сокекс, Н. Й., 11 березня. — Советський представник в Економічній і Соціальній Раді обвинувачував сьогодні Америку, що її ставовище в справі Палестини диктується „американськими нафтовими інтересами“. Діло в тому, що американський делегат виступив проти советської пропозиції безпосереднього вибору трьох експертів до економічної ради, яка в майбутньому мала б нормувати господарську співпрацю між жидівською і арабською державами. Советська пропозиція перепала.

Чехословацькі комплікації в ООД

„ДЕЛКАТНА СПРАВА“ В РАДІ БЕЗПЕКИ; Д-Р ПАПАНЕК ЗВЕРНЕТЬСЯ ДО МАЛОЇ АСАМБЛЕЇ

Лейк Сокекс, Н. Й., 11 березня. — Виступ голови чехословацької делегації в О.О.Д. д-ра Яна Папанека, проти Советського Союзу з обвинуваченням за довершення комуністичного перевороту в Чехословаччині під загрозою ужиття сили та домагання до Ради Безпекі прослідити справі й поставити большевиків під міжнародний суд, викликав велику констракцію в цій міжнародній організації, в якій засідають теж большевики та їх сателіти. Д-р Папанек сьогодні гостро критикував генерального секретаря О.О.Д. Тригве Лі, що той представив його справу як „не-державне внесення“. Д-р Папанек стверджує — і це всі знають — що він є офіційним представником Чехословаччини з усіми потрібними повноваженнями від міністра закордонних справ Яна Масарика. Після такого поставлення цієї „делкатної справи“ в Раді Безпекі, д-р Папанек сьогодні заявив, що він тепер ще звернеться до Малої Асамблеї О.О.Д., яку, як відомо, большевики бойкотують. В дипломатичних колах вважають, що Папанекові буде важко зайняти чехословацьке місце теж в Малій Асамблеї, але натомість існує можливість, що виданенням цієї справи советської окупації Чехословаччини перебере на себе один з 51 членів цієї інституції. Тимчасом д-р Папанек заповідає й розгортає пораз ширшу акцію в обороні своєї країни. Він заявив, що далі інструкції він прийматиме тільки від президента Бенеша, а не від московського квізлінга Готтвальда, що наставлений прем'єром Чехословаччини.

АМЕРИКА ЗНОВУ ВИДВІГАЄ ПЛАН ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА ВЕТА

Лейк Сокекс, Н. Й., 11 березня. — Американська делегація в О.О.Д. знову видвигала план обмеження великодержавного права вета в Раді Безпекі, якого надуживають большевики, параліжуючи практично всю роботу цієї міжнародної організації. Згідно з новим американським пляном право вета мало б бути обмежене тільки до справ, які йде про примусове переведення в життя постанов О.О.Д. План буде обговорений в Малій Асамблеї й опісля мав би бути вирішений Заг. Зібранням.

СОВЕТИ ЗАПОВІДАЮТЬ КОМПРОМІС В СПРАВІ АВСТРІЇ

Лондон, 11 березня. — Советський представник на конференції заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, що підготували тут вже від непам'ятного часу мировий договір з Австрією, заповів сьогодні советський компроміс. Діло в тому, що досі розмови застрягли в „мертвій точці“ з огляду на советське домагання до т. зв. німецьких послих в Австрії, що означає б господарську руйнування країн. Советський представник заповів компроміс, але відмовився давати будь-які далішні висвітлення на цю тему.

ЗАХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОБОРОННИЙ СОЮЗ

ПРИГОТОВАНІ ВЖЕ ДОГОВІР ЗАХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ВІДКРИВАЄ НОВУ ДОГУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СПІВПРАЦІ

Брюссель, Бельгія, 12 березня. — Представники 5 західно-європейських країн: Британії, Франції, Бельгії, Голандії та Люксембургу закінчують вже проєкт договору взаємної оборони, який досі не має ще прецеденсу в історії та який відкриває цілком нову добу в співпраці європейських народів.

В договорі залишається ще тільки вирішити кілька другорядних подробиць і він буде підписаний в Брюсселі наступного тижня. Він означає західно-європейський державний союз в повному розумінні того слова, створений на базі взаємної оборони, виключаючи не тільки європейські, але й заморські території згаданих країн. До союзу в майбутньому можуть приступити теж інші країни, якщо на кожну з них погодиться кожна з теперішніх договірних держав. Інші країни могли б теж лише частинно перебрати зобов'язання договору, напр. економічні й культурні, що передбачається головю для західної Німеччини. Атака на будьяку з договірних країн означатиме автоматично спільну оборону для всіх. В тій цілі переводиться далекойдуч стандартізацію поодиноких армій, як і зброї, так і техніки. Проте, подробиці будуть встановлені тасно відповідними генеральними штабами та міністерствами оборони.

БРИТАНСЬКІ ЛЕЙБУРИСТИ ПРОТИ „КРИПТО-КОМУНІСТІВ“

Лондон, 11 березня. — Урядова сьогодні британська Лейбуристська партія рішила поати негайну акцію проти десятка своїх „крипто-комуністичних послів“ в парламенті, які в домашній і закордонній політиці йдуть по лінії комуністів. Якщо вони не провізять свого становища, їм при найближчих виборах будуть відтягнені партійні мандати.

Атени, 11 березня. — В річницю проголошення Доктрини Трумана, яка передбачує американську допомогу народам, що борються проти большевизму та яка відносилася на-амперед до Греції й Туреччини, американська військова місія в Греції приготувала звідомлення, в якій гостро критикується грецька армія. В звідомленні сказано, що грецьке командування не потрапило довести наступу проти большевських партизанів, хоча грецька армія переважає їх числом та озброєнням.

ЩЕ ОДНО ПОЛІТИЧНЕ „САМОГУБСТВО“ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Прага, 11 березня. — Сьогодні тут офіційно повідомлено, що в місцевій тюрмі поповнив самогубство провідник чеської Національно-соціалістичної партії на Моравії, Йозеф Гарод. В повідомленні сказано, що він був заарештований під закидом шпигунства та що перед смертю він видав ще трьох чеських послів. Тут ніхто не сумнівається, що Гарода большевицькі кати за-тортурували на смерть.

КОМУНІСТИ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ СУДИТИ ПАЦІСТІВ

Мюнхен, Німеччина, 11 березня. — Керівник комуністичної партії на Баварію, Гуго Ерліх, сьогодні повідомив, що всі члени комуністичної партії, які якнебудь зайняті в німецьких т. зв. денацифікаційних судах, що судять бувших нацистів, повинні зрезигнувати зі своїх постів з днем 15-го березня. Не годиться судити своїх однодумців.

ВІДЛОЖЕНО АВСТРИЙСЬКО-ЧЕСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

Відень, 11 березня (АП). — Австрійське міністерство торгівлі сьогодні повідомило, що австрійські торговельні переговори, які мали початися 17-го березня, відложено на „неозначений час“.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 51-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00

В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Число з понеділка (англійською частинною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩОБ ДОПОМОГА НЕ ПРИЙШЛА ЗАПІЗНО!

Президентів Труманові признають „моральну відповідальність за те, що не вважаючи на виборчий рік і свою власну кандидатуру на президента держави, він не їде на уступки південним політикам і стоїть вперто при своїх домаганнях „громадянських свобод“, в тому, очевидно, й для нігрі. Це означає, що Південь піде у цюгорічних виборах проти нього й демократичної партії. Та якщо б президент Труман через це перепав, то він програв би в боротьбі за високі принципи, а тим самим виграє морально. Таке читасмо навіть в республіканських газетах, що є великим признанням для кандидата противної партії.

Подібної відваги вимагають тепер від президента Трумана теж і в міжнародних конфліктах, зв'язаних з совєтською територіальною агресією.

Генрі Гезліт дораджує в „Нью-Йорк Таймс“ з 10 березня докинути рятівну Фінляндію і не дати їй пасти цілковито в лабеті Кремля. Він припускає, що Фінляндія знов ставила б опір московській агресії, як би мала надію, що дістане попертя з боку скандинавських держав, Швеції, Норвегії та Данії, себто тих, що по Фінляндії стануть черговими жертвами московського імперіалізму. Та скандинавські держави не згодяться зложити заяву про спільну допомогу Фінляндії, поки їм самим не загарантує незалежності та територіальної ненарушності та Юнія західно-європейських держав, яка тепер твориться з Великої Британії, Франції, Бельгії, Голандії й Люксембургу. Знов Юнія, пише Гезліт, не може дати такої гарантії, а навіть і сповнити свого власного завдання, коли не дістане політичної й мілітарної гарантії з боку „Злучених Держав“. Ініціатива такої гарантії, каже він, повинна вийти вже тепер від самих Злучених Держав, бо це означало б, що Америка рішена розраховуватись з московською агресією теж і мілітарно. Як таке станеться, пише Гезліт, Росія буде довго думати, чи далі забирати чужі землі.

Джордж Філінг Еліот, відомий колоніст, пише в „Нью-Йорк Пост“ з 9 березня на ту саму тему і прямо звизав президента Трумана стати перед конгресом і заговорити ясно та одверто про совєтську загрозу та пропонувати конгресові до ухвали програму гарантії допомоги усіми силами тим, що ставитимуть опір совєтській тиранії. Еліот іде ще так далеко, що вимагає не тільки посилення зброєння, але й проголошення надзвичайного стану в Америці.

Подібних голосів є тепер більше. Є загальне побоювання, що Злучені Держави через президентські вибори готові ще більше спізнитись з проголошенням мілітарних гарантії, як це було в часі агресії Гітлера. Як в боротьбі з німецькою загрозою, так і тепер не мине Злучених Держав мілітарна гарантія і допомога теж і в боротьбі народів з московським імперіалізмом. Іде тільки про те, щоб американська гарантія була завчасу проголошена конгресом. Щоб так сталося, треба президентові здобути це й на цю „відвагу“ і представити цю справу конгресові. Така ініціатива, згідно з конституцією, належить до нього.

Золота Сторінка Срібної Землі

В річницю проголошення державності Карпатської України.

Дев'ять років тому, дня 15-го березня 1939 року вибраний народом Сойм Карпатської України проголосив вирішену вже попереднього дня урядом державну незалежність цієї найменшої частини широкої української землі. Тоді Сойм-одногослоно ухвалив такі закони:

1. Карпатська Україна є незалежна держава.
2. Назва держави є: Карпатська Україна.
3. Карпатська Україна є республіка, на чолі з президентом, вибраним Соймом Карпатської України.
4. Державна мова Карпатської України є українська мова.
5. Барва державного прапора Карпатської України є синя і жовта, при чому синя барва є горішня, а жовта долішня.
6. Державним гербом Карпатської України є дотеперішній краєвий герб, (медвідь у чорній срібній піволі і чотири сині та три жовті смуги в правому піволі) та тризуб св. Володимира Великого.
7. Державний гімн Карпатської України є „Ще не вмерла України“.
8. Цей закон обов'язує зараз од його прийняття.

Негайно після ухвалення того закону, на трибуну вийшов прем'єр Карпатської України, о. д-р Августин Волошин, та схвилюваним голосом проголосив:

„На підставі параграфів 1-го і 3-го прийнятого Соймом закону ч. 1., проголосую Карпатську Україну Вільною, Суверенною Карпатською Українською Республікою“. Прийняті послі і публіка встали з місць та однодушно „Ще не вмерла України“ потверджують слова прем'єра. Негайно після того Сойм одногослоно вибрив д-ра Волошина першим президентом карпатської української республіки.

Проголошення державної незалежності Карпатської України попередили цілий ряд подій тих грізних 1938 і 1939 років, але в основному це був вислід національного відродження цієї найменшої і рівночасно найбільш занедбаній частини української землі.

Вже під час першої світової війни Карпатська Україна була зголосила свою єдність зі своїм українським материком. Свій розвал української держави та її поділ між російського і польського наїзників, Карпатська Україна дісталася Чехословаччині, що рівночасно перебрала на себе міжнародне зобов'язання дати цій частині української території повну автономію. Проте, українцям довелося на неї ждати, аж доки над самою Чехосло-

ваччиною не завис грізний п'ястук гітлерівської Німеччини. Після відомої конференції в Мюнхені чехословацький уряд почав здійснювати свою обіцянку. Карпатська Україна дістала автономію і негайно почала будувати свою власну державу на цій українській „Срібній Землі“, що кілька місяців опісля записала справді одну золоту сторінку в історії України. Бо як на Чехословаччину почала наступати гітлерівська орда і як чеський нарід без одного вистрілу запхав шию в гітлерівське ярмо, як недавно запхав його так само в петлю Сталіна, то українська „Срібна Земля“, з не цілим мільйоном мешканців, поважилася тоді сама одна тільки виступити проти волі Гітлера та кровю своїх синів захищати свою землю перед мадярською навалою, що сунула на неї з наказу Гітлера. Кожному ще в живій пам'яті та макабрична оргія, що її сприводу Карпатської України були вчинили, побравшись за руки всі вороги українського народу, від большевицької Москви починаючи, через Гітлера, Польщу, Мадяричину і на Румунії кінчаючи. Всі вони як навіжені підняли в один голос „Расяни її“, Карпатську Україну, і почали самі розпинати. З усіх боків на один помах гітлерівського пальця кинулись на неї як гієни: з півдня мадярська навала, з півночі польські диверсанти, навіть чехи, що не мали відваги сказати слова протипу проти гітлерівської навали на їх землю, сікли кулеметами в поодиноких випадках українських січовиків, що майже голіруч захищали свою батьківщину. Тоді як весь світ дрижав перед брутальною силою гітлерівської воєнної машини та за цю проблему міжнародного миру готов був віддати йому на поталу половину світу, українці випустили перший стріл проти гітлерівського імперіалізму і перші проливали кров в боротьбі проти нього.

Карпатська Україна не встоялася, бо не могла встоятись. Вже того самого дня, як проголошено її державну незалежність, карпатсько-українські січовики і в їх рядах теж уродженці галицьких рівнин і лісистої Волині, широких степів Наддніпрянщини і навіть далекої Кубані та всіх закутних неосвоєної української землі боролись і виграли за волю і честь української нації.

Минулих від того часу дев'ять років до теперішнього часу не тільки політичну мапу Європи, але й ціле обличчя світу. Ці, що тоді розпинали Карпатську Україну, сьогодні

самі розп'яті тим самим ворогом, що тоді був і залишився ворогом України. Вже тільки мокре місце залишилось після кровожадного, Сталіна-огого спільника Гітлера, з наказу та при допомозі якого його мадярський сателіт підписав тоді й на себе сьогоднішній видорок смерті, ставляючи себе на послуги чужого імперіалізму проти України. Теж сама Карпатська Україна продовжує переживати одну трагедію за другою, але своєю поставою в тих грізних часах вона стала безсмертна. Бо ці воєні любови, патріотизму, посвяти і героїства в боротьбі за волю,

Микола Чубатий.

Старий колоніальний лад згинув, новий повстав

Голяндська королева Вільгельміна, промовляючи недавно по радіо, підкреслила значення, яке можуть мати вільні республіки Голяндської Індії для успішності Плану Маршала в справі відбудови західної Європи. В часі тої промови вона кинула таку фразу: „Колоніальна система вже пропала!“ Така заява володаря держави, яка розвинула колоніальну систему якнайширше та боронила її аж до останніх часів, свідчить найкраще, що позаєвропейський світ уляг радикальним переминам.

Народи дотеперішних колоній Великої Британії, Франції та Голандії в Азії й на островах Індійського Океану здобувають один за одним політичну свободу і час-їх безконтрольної залежності від Лондону, Парижа та Гаги, належить вже до минулого. Економічне використовування тих країн також добігає до кінця. Тепер ці народи, здобувачі політичну самонаправу, коли хочуть оставати в якійсь свободі союзі зі своїми дотеперішніми метрополіями, то роблять це свobodно.

Вже в останніх місяцях відзискала повну свободу Індія, яка керує тепер своєю долею так, як собі того сама бажає. Чи дві держави індійського півострова — Індія та Пакістан будуть зв'язані з Британською імперією вільних народів (Камонвелт), це залежить від них самих. Сусідня Бурма зовсім незалежилася від Лондону і британський губернатор, пожелавши новому урядові найкращого розвитку, покинув їх країну, від десятирок літ колоніально правлену та експлуатовану.

Лондон підготовляє широку автономію для мешканців Малайського Півострова, а Франція думає над створенням держав Індокитаю.

Найбільше впертим оборонцем колоніального ладу бу-

що їх тоді на карпатсько-українських полонинах своєю кровю запалили Січовики, розгоряються шораз більше у величезне полум'я боротьби цілого українського народу за свою честь і свободу. З боротьби і крові карпатсько-українських січовиків та всіх їх попередників зродилася сьогоднішня УПА. Пролита в обороні Карпатської України кров ще більше скріпила той фундамент, на якому український нарід-від віків здвигає свою величню будівлю, на ім'я якій: Самогійна, Соборна Українська Держава.

Та застановлюючись над причинами того явища слід признати, що до покінчення колоніальної системи багато причинилися такі самі метрополії. З одного боку експлуатуючі підлеглі народи, вони не могли відмовити їм основних свобод людини: свободи слова, преси, науки та взагалі культурного розвитку. В той спосіб під колоніальною владою підлеглі народи скоро, культурно дозрівали, згідно відроджували свої старі цивілізації та дозрівали до власного політичного життя.

Річ природна, що заінтересовані держави бачили цей культурний та політичний поступ колоніальних народів, однак спиняти його, не могли, бо це було противне їх основним поняттям про свободу людини.

Донедавна ще напів дикі

племени Африки теж здобували якусь самонаправу, хоч їм далеко ще до політичної зрілості. Одним словом колоніальна система 17-го, 18-го та 19-го століття пережилася. Кожен нарід здобуває природне право бути власним господарем на рідній землі. Часи політичного панування та економічного визиску далеких європейських метрополій на наших очах кінчаються.

Та застановлюючись над причинами того явища слід признати, що до покінчення колоніальної системи багато причинилися такі самі метрополії. З одного боку експлуатуючі підлеглі народи, вони не могли відмовити їм основних свобод людини: свободи слова, преси, науки та взагалі культурного розвитку. В той спосіб під колоніальною владою підлеглі народи скоро, культурно дозрівали, згідно відроджували свої старі цивілізації та дозрівали до власного політичного життя.

Річ природна, що заінтересовані держави бачили цей культурний та політичний поступ колоніальних народів, однак спиняти його, не могли, бо це було противне їх основним поняттям про свободу людини.

(Докінчення на стор. 3-тій).

ДВІ ЧЕСЬКІ КАПУЛЯЦІЇ

Радієвий доповідач, який з'явився минулої середи про самогубство чеського міністра закордонних справ, Яна Масарика, додав від себе завагу: „Цілої правди може й ніхто не довідається“. Може й так, але більша правдоподібність, що уся правда таки вийде наверх. Правда про капітуляцію колишнього кукульного президента Чехословаччини, Емілія Гаха, нині, наприклад, уже відома. Навіть про капітуляцію останнього виборного президента Чехословаччини, Едварда Бенеша, вже з'являються деякі подробиці. Їх передає Павел Тігрід, кореспондент пресової агенції „Юнаїтєд Прес“, під датою 9. березня з Мюнхен.

Тігрід твердить, що Бенеш піддався комуністів Клементі Готвалдові внаслідок зради свого власного міністра оборони, Людвика Свободи, який міг був при допомозі війська не допустити комуністів до влади. Коли Бенеш побачив, що міністер війни перейшов на бік комуністів і чеська армія опинилася під наказами його ворога, швидко тоді він завагався, що далі робити. Та рішальним аргументом для повної здачі Бенеша була загроза Готвалда, що він арештує всіх некоммуністичних міністрів. З другого боку Готвалд дав запоруку особистої

свободи для тих міністрів, які Готвалд прийме його умови. Готвалд навіть сказав Бенешові, що нема різниці, чи Бенеш підпише настановлення нового міністерства, чи ні; бо на площі св. Вацлава, при якій знаходиться палата президента, стоять в погрозі тисячі збройованих робітників, які на даний знак вмишляють до палати і тоді президент не може рахувати на ніяку оборону. Після такої погрози Бенеш капітулював, і на дані умови вступив в неволі Готвалда, а цей однак не дотримав обіцянки про свободу некоммуністичних міністрів.

Оці вісті передає Тігрід на підставі інформації від одного провідника Чеської Католицької Народної Партії, який утік з Праги 24 години раніше, заки була замкнена чеська границя і опинився в Мюнхені. Опісля туди приїхали ще інші чеські втікачі і на підставі їх свідчення Тігрід зібрав події, які відбувалися одна по одній в такому порядку:

19. лютого приїхав до Праги літаком совєтський підсекретар закордонних справ, В. А. Зорін, який давніше був послом до Праги. Зорін привіз з собою наказ Москви до чеських комуністів для переведення перевороту. В неділю 22. лютого президент Бенеш вислав письмове повідомлення до своїх міністрів, і деяких послів, що він не піддається диктатові комуністів і не настановить нових міністрів. У понеділок 23. лютого Бенеш вівзав до себе міністра оборони, Людвика Свободу і цей обіцяв йому, що останеться разом з ним без огляду на події. Впродовж 24 години Свобода зрадив Бенеша і видав без його відома прокламацію з заявою, що чеська армія ніколи не піде проти народу. „Нарід“ в значенні комуністів, як пояснює Тігрід, це самі комуністи. Водночас Свобода усунув з військової служби сотки льовлянських офіцерів і на їх місце назначив комуністів. Того самого дня ввечір Готвалд пред'явив Бенешові свої домагання. Наступного дня, 25. лютого, Бенеш прийняв резигнацію демократичних міністрів, а на їх місце назначив комуністів і таких, яких йому подиктував Готвалд. Бенеш прийняв диктат, записав нових міністрів і ввійшов до свого дому в Сезімово Усті, де він тепер перебуває в'язнем.

(Докінчення на стор. 3-тій).

ВАЛЕРІАН ПІДМОГІЛЬНИЙ

СИН

Оповідання

5)

І дедалі, то легше ставало йому й спокійніше. Приспані голодом мрії огортали його. Він гадав про машину, якою можна напустити дош. Що таку машину можна збудувати — він був того певний. Йому уявлявся величезний паровик, може сто разів більший за паротяг, яким він приїхав, і довга-довга дуга, і востропліе-но її аж у окоці. По тій дугі тягнє воду сюди, а тут її кидає дотори й вона падає дощем. Під ним красуються ниви, наливають зерно, хилить додолу важкий колос. А дядько Степан каже, — що ми — дурниці, так собі — плує та розітри. А потяг — теж туху? А ероплан? А лістичество? О, він читав, —

скрізь лістичество буде. Та тільки ж народ — хоч кілока на голові теши. Он Тиміш Удовенко, що пана вигонив був та з червоною хусткою через груди ходив, про свободу кричав — тепер собі до комерції взявся; по хліб їздить та каже:

— Чого це ви, люди добрі, не зберетесь та не виспете мені гарячих коло зборів за те, що я вас із пантелику збивав?

А вчитель каже:

— Комуна — це дуля тобі під ніс.

Дурний народ! Хліба хай дають, кажуть. Без комуни жили. Скрізь про смерть... Мале й старе — смерть, смерть. Мовничого на світі немає. А самі

— Падлюка я, — шепотів він; — падлюка, стерво. Матір пограбував.

З туги, з ненависти до самого себе він аж посівів. На матір соромно було глянути, гідко було почувати урчання свого шлунку. Він махнув рукою.

— Пропaday усе!

В йому мов щось урвалось і стало йому байдуже. Поводі він витяг з-під матері лахміття, взяв удочку і накопав чер-

ви; черви були глибоко й він довго колупав ціпком суху землю. Потім він пішов до річки. Спек на дворі нагнала на його ще більше байдужа. Він ішов, як сновида.

Ось і річка. Васюренко спинився. Вода лежала перед ним спокійна, нерухома, одбиваючи на своїй рівнині так само зазеркло, безжмарне небо. Пісок і камінь пекли ноги.

Він роздзгав і почав прати. Без жалю бив жовте, аж руде з бруду дрантя об камінь, тер піском і полоскав. Потім повів його на каміння сохнути, а сам, голий, взявся до ловитби. Блукав з каменю на камінь, закидаючи вудочку. Один бобир піймався — він тримав його в руці, — а більше не бралось. Посохла білизна, приходили корови пити, купались діти. Васюренко кинув пійманого бобра у воду й почвалася додому.

Вдома він не міг знайти собі місця. Сів за хатю, але перейшов у сина; тут було

прохолодно, і він ліг, але нудьга й безнадія були з ним по-руч. Він встав і знов вийшов на подвір'я — сонце пахнуло йому просто в обличчя, над головою тягнулося небо, як розпечений килим, і навкруги була тиша та замерлі хати.

— Та як же це я? — гадав він, — як же я не примітив? Ех, сказано: голодне-безп'ятне.

Васюренко раз-у-раз ворухив що думку, і дедалі тоскніше ставало йому й гідкіше. Голова його була похила й руки мляві. Він окинув оком заваданий лях, бур'ян у дворі й свою хату у рямцях.

— Егей, — промовив він голосно, — приходять кінці. Хто хоч хату продати може, а мені зась.

Проте, не такий він, щоб лягти та смерті ждати. Кажуть, що з курю хоч поганний, а єсть пожиток. Борошно якось із нього роблять. Піти, розпитатись.

Він насунув на лоба картуз і пішов до зборні.

Коло зборні, як і завжди, вся громада. Баби окремо, чоловіки самі, а часом зійдуться — тоді здіймається галас. Так і сьогодні — всі в одній купі. Посередині стара Кандзюбіха, а проти неї дядько Степан, розпатланий, без картуза.

— Дурна ти баба, — каже він, — дожила до сивого волосу, а розуму кат-ма.

— А ти прокайний! — гукала баба, — а ти антихрист! Стороніться люди добрі, в йому сатана сидить! Підіть самі очі бачили — Миколи Угодника ікона нова стала, Матері Божої — нова, і Шестеря нове. Народу — не пройде, а большевики нагаями розгоняють. Боже мій, ото ж чудо! Великий Бог терпить, милість свою являє. Пригубилася я, навколешки впала, Господи, питаю, чи буде врожай? І чую — шепотіть хтось: буде врожай. Ріжте мене на шматки, коли брешу!

(Дальше буде).

Д-р Іван Німчук.

Д-Р СТЕПАН БАРАН

ЯК ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ, ПУБЛІЦИСТ І ЛЮДИНА.

2) Вертаючись до політичної діяльності д-ра С. Барана, пригадаємо ще, що в рр. 1918-1919 був він членом Національної Ради ЗУНР, яка була органом законодавчим, себто парламентом, і державним секретарем земельних справ у першому Уряді ЗУНР під проводом д-ра Костя Левицького, з яким наш Ювілянт співпрацював тісно довірою і про його висловлюється завжди з великим пієтизмом. Після відступу українських військ з Львова 21. листопада 1918 р. наш Ювілянт, що переходив саме тоді тяжку грипу, мусів залишитися в місті, де перебував серед знайомих людей, а тієї ж у нашій Духовній Семінарії, звідки по кількох місяцях поїхав до Львова, щоб вийти за кордон. Там став головою-місці до ЧСР в справі допомоги київським до-ставі зброї та амуніції для У. Г. А. На жаль, та допомога вже не дійшла до нашого краю, бо під натиском польської армії ген. Таллера, озброєної і вивинуваної у Франції, наша армія враз з Урядом перейшла в половині липня 1919 р. за Збруч.

Дальші етапи політичної діяльності Ювілянта такі: Від кінця жовтня 1919 до половини липня 1920 р. був заступником голови Всеукраїнської Національної Ради в Кам'янці на Поділлі, якою головою був адвокат Михайло Корчаківський. В тому часі виготовив д-р Степан Баран проект конституції Української Народної Республіки, що його й ухвалила Всеукраїнська Національна Рада. Дещо пізніше, вже як член Державної Комісії в Тарнові, виготовив він другий проект конституції УНР, прийнятий загальною Комісією в Парижі за кордон у характері ревізора українських дипломатичних місій арештували його поляки в Дзедзіцах і перевезли до військової в'язниці у Львові на Замарстинівці, звідки вийшов на волю по кількох тижнях.

Діяльність Ювілянта за Польщі вже більше відома. Крім безчисленних промов, виголошених на відах, зібраннях і нарадах у цілому краю, крім виступів на терені польського союму, де був одним з найплідніших послів, опрацюючи не тільки промови на пленумі й різних комісій, але також численні інтер'єльні, меморіали та проекти, в тому числі й проект автономії українських земель у Польщі (до спілки з сенатором Володимиром Децикевичем), внесений у союму в грудні 1938 р., та не прийнятий маршалком з формальних причин, треба сказати ще дещо про величезну працю Ювілянта-як оборонця в політичних процесах. Скільки праці й нервів коштує кожна така оборона, з'ясувати хіба тільки одні оборонці, та ще й підсудні й пресові справоздавці, що сидять на журнальних лавах. Тим більше треба подивляти гарт духа і витримку д-ра С. Барана, що він виступав оборонцем у кількох таких процесах, де згоріло було відомо, що для підсудних не буде помилування та що вони мусять згинуть. До таких великих політичних процесів належали: 1) Нагний суд проти 12-х обвинувачених під проводом кол. старшин УСС і УГА Дмитра Шереміти і Василя Мельничука, що відбувся в листопаді 1922 р. в Чорткові. Обвинувачені прибули до Галичини як озброєний відділ із Збруча і відповідали за вбивство польського учителя Березовського, кайдидата до варшавського союму (це було в часі виборів, пізніше українське населення Галичини тоді бойкотувало). Д-р С. Баран боровся разом з проф. д-ром Во-

Праця американського Червоного Хреста за 1947

За 1947 рік Американський Червоний Хрест допомагав в 306 нещастях, катастрофах, що навідали Злучені Держави. В квітні того року Техас — Окладома навістили найгірші за минулих десять років вихрі. В Техас Ситі під час вибуху й вогню загинуло понад 500 осіб. Повені в червні розлялися в семи середньо-західних та східних степах. У вересні потерпіли стейти на побережжі Мексиканського Заливу від страшних бур та повені. Страшні пожежі відбулися в жовтні в Новій Англії.

Майже \$11,000,000 уділів Червоний Хрест на допомогу 305,000 особам. Щодо видатків на допомогу в часі нещастя, то 1947 рік був найбільш коштовним за минулих десять років.

З нещастя і катастроф, які навістили 46 стейтів та Аляску, було: 142 пожеж, 50 повеней, 41 вихрів, 3 ураганів, 21 інших бур, 30 вибухів, кілька менших землетрусів, залізничних та лентунських нещастя і чимало інших.

В допомоговій праці в часі загальних нещастя співпрацювали з Червоним Хрестом: Державне Бюро Погоди, військово-місцеві, стейтові та федеральні уряди, а також сотні інших організацій та окремих осіб. Червоний Хрест давав медичну допомогу, допомагав направляти та відбудовувати будинки, постачав необхідні хатні меблі, худобу і знаряддя для фермерів, знаряддя праці для ремісників, аби могли знова заробляти на життя.

Допомога в часі нещастя була тільки частиною праці Червоного Хреста. Поверх 275,000 добровільних робітників Червоного Хреста дали 25,000,000 годин праці. Поширено 2,565,200 предметів одягу та інших річей на допомогу акцію як в самій країні, так і за морем. Кантинні робітники обслужили 3,145,000 осіб, що рівняється майже цілому населенню міста Шікаго. Автомобілева служба зробила 668,600 подорожвань проїхавши разом яким 8,800,000 миль, віддала в 352 разів довкола світу.

Червоний Хрест допомагав громадським установам виконувати їх працю на користь громади. Добровільні робітники Червоного Хреста працювали в шпиталях, добродійних організаціях, сиротинцях, в домах для старих, сліпих, немичних.

За останні роки Американський Червоний Хрест поширив свою працю по охороні здоров'я. До програми праці в цій ділянці належать: курси першої допомоги, охорони перед нещасними випадками, безпеки на воді, як рівнож курси до-

ступати вже не міг, бо саме в тому часі вийшла заборона поштом боронити в політичних процесах. Але й так нема ні одного окружного суду в Галичині і таксамо на Волині й Холмщині, де наш Ювілянт не виступав би як оборонець у політичних процесах. При цьому він — попри свою важку й відповідальну працю оборонця — знаходив завжди час на те, щоб чи то в часі самого процесу чи негайно після його закінчення засісти до його з'ясування і висилки експресом (бувало й досвіта) до львівського "Діла", в якого річницях завдяки д-рові Баранові можна знайти докладний опис всіх тих дуже численних українських політичних процесів, що в них він брав участь як оборонець. Та тут ми приходимо вже до публіцистичної й наукової діяльності Ювілянта, якою треба представити дещо ширше.

(Дальше буде).

бітники Червоного Хреста помогли ветеранам, або їх рідним, виплатити яких 1,095,832 жадан до уряду за виплатою.

За минулий рік до Червоного Хреста надійшло яких 40,670 прохань про відшукування рідних, чи приятелів. Більше як третину тих прохань були про тих, сліди яких загубилися в часі останньої війни.

Упродовж місяця березня Американський Червоний Хрест провадив кампанію за збіркою фонду, який уможливив продовження широкої діяльності на 1948-49 рік. Потрібно \$75,000,000 для Червоного Хреста з його 3,751 відділами.

Як казав голова Червоного Хреста, Б. О'Коннор, оголошуючи заклик за фондом на 1948 рік: "Червоний Хрест тримається найліпших традицій, шукаючи нових способів служення народові, нового світла, нових шляхів для поліпшення добробуту громад та цілого нашого народу".

Загальна Рада.

ДВІ ЧЕСЬКІ КАПІТУЛЯЦІЇ

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Оці події наступали одна по одній з такою швидкістю, що не було мови навіть про складення планів якогось опору або оборони проти зазіскаєв-гид придуманих планів Москви.

Так було в Чехословаччині, тепер, а як було за Гітлера і Гаха?

Події, зв'язані з капітуляцією Емілі Гаха, до якої приналежали його німці перед 9 роками, описала Млада Радлова, дочка Гаха, на міжнародній військовій суді в Нирнбергу, дня 13. січня 1948 р. Ті події наступали по собі в такому порядку:

Дня 14. березня 1939 р. її повідомили телефонічно з Берліна, що Гітлер домагається негайного приїзду в Берлін її батька. Разом з батьком і декількома секретарями вона приїхала туди того самого дня в 11 год. вночі і там на залізничній станції стрів з радником німецького міністерства закордонних справ, барон Ернст фон Вайтзекеер. Він відвіз їх до готелю "Адлон". Коли вони ждали в готелю, урядовці чеського посольства в Берліні повідомили Гаху, що німецькі війська перейшли чеську границю біля Моравської Острави і зводять бій з чеськими військами. Незабаром явився в готель прибічник Гітлера, Карл Брандт і вистрикнув Гасі як-ось медичну. Млада Радлова думала, що це якийсь наркотик для огломування її батька.

У північ приїхав до готелю міністер фон Рібентроп і наказав Гасі їхати до Гітлера. В годині 5 ранку Гаха вернувся від Гітлера перемучений, пригноблений і побитий. Він переповнив дочку свою стрічу з Гітлером в такий спосіб: Гітлер довго кричав до Гахи, грозив і домагався підписання документів в справі капітуляції Чехословаччини. Як скінчив Гітлер, починав кричати Герінг. Потім заявив він Гасі: "Якщо ви не підпишете капітуляції, я накажу змести Прагу з лиця землі. Хай західні держави знають, як справно працює повітряна флота Німеччини". Тоді Гаха капітулював. Наступного дня, 15-го березня 1939 р. в год. 11 ранку

Що писала "Свобода" тому 40 років?

12. березня 1908 р.

ВИБОРИ ДО ГАЛИЦЬКОГО СОЮМУ.

З курії сільських громад відбулися 27. лютого вибори на послів до Галицького Союму. Вибрано 53 політиків, 11 українців, 9 москвофілів і 1 русина. З українців вибрані: Тимко Старух, Іван Кивелик, Антін Старух, Захар Скварко, Іван Сандуляк, Михайло Содомора, д-р Кость Левицький, д-р Євген Олесницький, Павло Думка, д-р Іван Макух, Лазар Винничук. Національно-демократична українська партія поставила своїх кандидатів у 45 округах, радикали в 9 округах, соціал-демократи в 2 округах. Москвофіли поставили кандидатів у 28 округах. При виборах впадо на українських кандидатів 3,184 голосів, а на москвофілів 1,887 голосів. Це були посередні вибори, значить вибрано наперед виборців по громадах, а описали вони голосували на кандидатів.

НАРОДНЕ ВІЧЕ В БРУКЛІНІ.

Старанням Бр. св. Тройці відбудеться в Брукліні, Н. Й., дня 14. березня народне віче в Діолі Гол, під ч. 77 Норт 6-та вулиця. Предметом віча будуть такі справи: 1. Безробіття, його причини й самопомога; 2. Біжучі українські справи в Америці.

НА РОБОТУ ДО ВУГЛЯНИХ МАЙН З ПРИЧИНИ БЕЗРОБІТТЯ.

Українець Данило Сенюк з Бутте, в стейті Монтана, пише: Потрібно негайно 10,000 робітників до копань вугілля. Платять по \$3.50 за 8 годин денно. Найдешевша їзда з Нью Йорку до Бутте коштує \$45.15.

З ЦЕРКОВНИХ СПРАВ У КАНАДІ.

Законопроект для заїнкорпорування Чина Св. Василія Великого в Канаді перейшов уже третє читання в домініантний парламент. Незабаром ЧСВВ стане заїнкорпорованою установою, на яку можна буде записувати українські церкви замість на французьких епископів. — Катол. єпископ Паскал, з Принс Алберти, вийшов недавно до Риму, щоб там обговорити справи гр.-катол. церкви в Канаді.

СКЛАДКИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ДІМ У НЬО ЙОРКУ.

Після віча за заложення українського Іміграційного Дому в Нью Йорку почали громадяни складати жертви. Тимчасовий комітет Іміграційного Дому виказує у своїй складці такі імена: Т. Довгань, А. Цурковський, о. Н. Підогоровський, о. Ст. Макара, А. Бучак, О. Косовий, П. Ярема, І. Лазорчик, І. Ардан. Комітет доводить, що на ведення Іміграційного Дому можна зібрати між американськими українцями \$8,000 річно й визнає людей до жертв. Тимчасовий касієр, І. Лазорчик, приймає жертви. Подана його адреса: 515 Іст 70 вул. в Нью Йорку. Комітет повідомляє, що на цілі будуть вжити гроші з Бурси в сумі \$1,500, а з Народного Фонду при Союзі \$1,000.

Старий колоніальний лад згинув, новий повстав

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Якось так немов припадком складається, що ліквідація колоніального порядку приходить 1948-го року, себто рівно по сто літах, як в середній Європі замінили старі абсолютні монархії, а маси визволилися соціально через знесення панщини. Однак одночасно, як колоніальна система капіталістичних держав західної Європи заломилася, на сході Європи та в її центрі повстають нові колоніальні народи під владою Советів. Наново ожила панщина з примусовою працею. Наново повстали абсолютні держави з диктаторською владою на цілих просторах північної та середньої Азії, як теж східної в середній Європі. Повстали держави залежні тільки від одної колоніальної метрополії — від Москви.

Народи, що опинилися під владою червоного Кремля, стратили зовсім політичну свободу. Вони також стратили свободу економічної самоуправи, бо вся економія того простору достосована до інтересів Росії. Народи, які входять в склад Советського Союзу поставлені на становищі правдиво колоніальних народів без якоїнебудь політичної та економічної самоуправи. Становище України в Советському Союзі є найкращим прикладом нової колоніальної політичної й культурної гноблені та

ІРИНА АРТИМ
ПРОЩАННЯ
ЗБІРКА Оповідань
в кольоровій окладці
Сторін 100. Ціна 35 ц.
Замовлення слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

В ДЕВ'ЯТУ РІЧНИЦЮ ПРОГОЛОШЕННЯ САМОСТІЯСТІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

старанням культурно-освітнього відділу Організації Самопомочі Нової Української Іміграції реферат д-ра М. СИДОРА на тему
КАРПАТСЬКА УКРАЇНА В БОРОТБІ
В НЕДІЛЮ, 14. БЕРЕЗНЯ (MARCH 14, 1948)
В ЗАЛІ ЦЕРКВИ СВ. ІОРИЯ В НЬО ЙОРКУ, 30 ІСТ 7. ВУЛ.
в годині 3-тій після полудня.
Запрошуємо все українське громадянство. Вступ вільний.

- АДРЕСИ УКРАЇНСЬКИХ ДОПОМОГОВИХ КОМІТЕТІВ В АМЕРИЦІ І В ЄВРОПІ**
- Злучені Держави Америки:**
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc., P. O. Box 1661, Philadelphia 5. Pa.
- Бельгія:**
Comite Ukrainien de Secours en Belgique, 23, rue de Industrie, Bruxelles, Belgium.
- Англія:**
1) Central Ukrainian Relief Bureau, 218 Sussex Gardens, Paddington, London W. 2, England.
2) Ukrainian Relief Committee in Great Britain, 188 Cheetham Hill Road, Manchester 8, England.
- Італія:**
Comitato Ucraino d'Assistenza ai Profughi Ucraini in Italia, Passaggiata del Gianicolo 7, Roma, Italia.
- Канада:**
Ukrainian Canadian Relief Fund, P. O. Box 2136, Winnipeg, Man., Canada.
- Аргентина:**
Comite Ucraino de ayuda a las victimas de guerra, Calle Victoria 676, Buenos Aires, Argentine.
- ЗАГАЛЬНИ ОРГАНІЗАЦІЇ:**
UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. Box 721, Church St. Annex, New York 8, N. Y., U. S. A.
UKRAINIAN CANADIAN COMMITTEE
711 McIntyre Building, Winnipeg, Man., Canada.

3. ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

БРУКЛИН, (САВТ), Н. І.

Шедрівка молоді на скитальцях.

Лише тому, що з нашої громади (Савт Брукліна, окремої від старої громади з Норту) мало вістей про громадське життя; а ще й тому, що цього року наша молодь, зорганізована як ветерани світової війни в окремій Католицькій Пості св. О. Ніколая піднялася обов'язку перебрати на себе шедрівку на українських скитальцях, треба подати до відома вислід їх праці.

Дівчатами до себе двінадцять, молоді поділилися на 4 групи і так разом зашедрували \$126, які передано до місцевого Українсько-Американського Допомогового Комітету для переселення їх до головної квартири в Філадельфії. Вислід подорожних груп був такий:

I. Ліста Стефана Якубовича Івана Стрелга, Марії Джейн Гаміла і Ірени Барголі виклали такі імена жертводавців: по \$3: М. Кучер і родина, родина Сеньків; по \$2: обоє Гуменюки, О. Могул, А. Томашевська; по \$1: Варголі, Либка, П. Ступницький, С. Гуменюк, М. Кутиний, П. Кашуба, Олександр, М. Якубович, Мадсен, І. Рибка, Лесик, Пакер, Пилипак, О. Олександр, І. Якубович, М. Пілар, П. Мартяк. — Разом \$30.

II. Ліста Михайла Якубовича, Юлії Сидор, Юлії Ройчак, Ольги Дуда, Нелі Сидор: Г. Пирожок \$5; по \$2: М. Сидор, Д. Чупа, Ю. Остек, А. Пирожок, П. Федішин, Г. Кавара, М. Миц, А. Козакевич; по \$1: В. Чупа, С. Купчак, І. Коринчук, М. Корчак, М. Либка, К. Каспер, С. Мишалов, М. Добинс. — Разом \$29.

III. Ліста Михайла Давко Івана Дуди: І. Дикий \$5; по \$2: А. Данилюк, С. Глушак; по \$1: І. Дуда, М. Давко, В. Сика, Д. Білик, В. Данилюк, М. Ченак, К. Балчик, Г. Канон, І. Васильшин, Ф. Давко. — Разом \$20.

IV. Ліста Михайла Борещкого і Василя Музики: по \$5: І. Либка, Н. Дзюрка, А. Гулей, С. Угорчакова, Ф. Кутна, В. Борис; Борещкий і МекДонуд (родина) \$3; а В. Музика \$1. Разом \$34.

Окремо склали: Г. Заборський, І. Гулей по \$5; М. Рибак \$2; В. Гаміла \$1.

Місцевий У. А. Допомоговий Комітет.

ВУНСАКЕТ, Р. АП.

З діяльності місцевого жіноцтва.

Наше жіноче товариство існує вже 15 літ під ім'ямем О. Кобилянської, від 29 СНА. В минулому році вислало воно до таборів для дітей скитальців 600 фунтів харчів та 200 фунтів одягу для дітей. Останні чотири пакунки отримали перед самими святами і роздавали дітям молоко замість різдвяних дарунків. Відчуваємо велике задоволення, як отримуємо листи, що одержали від нас поміч.

У вересні приготували ми по зборах чайне прийняття, під час котрого зібрано \$25 на видання творів Лесі Українки в англійській мові. В листопаді дано виставу „Врятоване подружжя“. В грудні ту саму виставу повторено в громаді Менвил, а менівські громадяни не тільки дали нам салю даром, а ще й радо помагали нам. Дохід з обох вистав виніс \$121.50. Вислано для воїнів УПА. В лютому голова, п. М. Лисенко згадав, що в тім місяці обходимо пам'ять трагічної смерті О. Бесараб. В її пам'ять ухвалено вислати з каси \$10 на УПА. До діяльності належить теж збірка, на біду вдову місцеву, що по-

ріла, а також і коляду на скитальцях.

На річних зборах ухвалено, щоби відзначити цю 15-літню працю жіноцтва на користь свого народу. Вибрано Ювілейний Комітет, до якого ввійшли пані: Р. Вецал, К. Білон та М. Колісник. Комітет підготує дуже цікаву програму, а виступатимуть найліпші сили місцеві і позамісцеві. Ювілей буде злучений зі Святом Культури та з мистецькою виставою. Запрошено знамениту бекідницю, котра буде перший раз в нас промовляти. Будуть запрошені й чужинці, а закінчиться те небувале свято гостинню. Свято відбудеться 11. квітня. Ввесь прихід призначено на Наукове Товариство ім. Тараса Шевченка.

Марія Колісник, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ.

З товариської забави на скитальцях.

З нагоди перенесення до ново-будованої хати громадян Теодора і Анни Михальчук господарі запросили кількох своїх приятелів на товариську забаву, котра відбулася 21. лютого. Гром. Михальчук це бувший головний радний У. Н. Союзу, один з організаторів Українського Демократичного Клубу в Гемптрех, а від кількох років фінансовий секретар У. Н. Дому. Пені Михальчук, теж діяльна; вона одна з перших членкинь в жіночих організаціях, в Українському Золотім Хресті, і Союзі Українок. Це був теж день уродин п. Михальчука. При добрій забаві присутні не забули і за скитальців. Пені Анна Левчук пригадала наш обов'язок пам'ятати про кожну нагоду за наших рідних на вигнанні.

Зложено \$20, які передано до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.

В. Дідик.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету доконче подати під яким чином в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальців прохавмо звертатись безпосередньо до З.У.А.Д.Комітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових віддаків та за витрату часу на полегдження вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

12,852 Кальмук Олексій з с. Липівці (Перемішани) від Волошин Стефана.

12,853 До тіток Діжак Теклі і Марії з с. Гуменюк (Камінька Струмилова) від Діжак Ярослав зам. Шкільна.

ЕЩЕ ПОМОЛИМСЯ...

Московський патріарх називає Сталіна „Богом даним“.

Женева, Швейцарія, 11. березня. — „Вісник“ московського патріархату в останньому виданні друкує „патрістський лист“ московського патріарха до „вірних“, в якому сказано: „Ми повинні подвоїти свої молиби за благословенну російську державу та за її владу, на чолі якої стоїть мудрий вождь, вибраний Провидінням Божим, щоби вести нашу вітчизну шляхом добробуту і слави“.

Заклик Сталінового „патріарха“ до „вірних“ в країні, де уряд вважає релігію за „опіум для народу“, пригадує відомий факт зі Свдепії: Бабуся молилася під хрестом. До неї підійшов єнкаведист і питає: молилась бабусю? Молюся, сину — відповідає бабуся. „А молилась і за Сталіна“ — питає дальше єнкаведист. Бабуся відповіла: Молюся, сину, і за Сталіна, але Бог ще досі моєї молитви не вислухав. Сталін ще живе.

СТАНОВИЩ БРИТАНІЙ ДО ВБИСТВА МАСАРИКА.

Лондон, 10-го березня. — Смерть Масарика викликала найліпше потрясіння в Британії, де Масарик мав багато політичних і особистих приятелів, будучи там довгий час чехословацьким „амбасадором“. Прем'єр Атлі заявив, що Масарик цілком певно не міг пережити того, щоб дивитись спокійно як тоталітарний більшовизм брутально нищить свій його батька та ціль його життя: чехословацьку свободу. Чорчил, Іден та інші визначні державні мужі підкресливали трагічну долю Чехословаччини сьогодні, що виявила стільки глибокої приязні з Британією під час чорних днів минулої війни.

12,854 Гук Філіпа з с. Верхрат (Рава Руська) від Хоминська Софії зам. Яремкевич.

12,855 Логин Осипа і Юлія з с. Унятич (Дрогобич) від Логин Михайла.

12,856 Пилип Палашки і її дочки Анни в Едмонтоні (Канада) пох. з с. Небилів (Калуш) від Жуланський Остапа.

12,857 Столярчук Миколи з с. Яблунівки (Камінець Под.) від Столярчук Степана.

12,858 Дзєрин Павла і Тимка з с. Либихора (Турка) від Дзєрин Миколи.

12,859 Кутарський Семка і Шиманська Марії (Завойович) з с. Загірочка (Бібрка) від Терещук Миколи.

12,860 Сивиливий Василя і Михайла від Сивиливий Степана з с. Андрія з с. Либихора (Турка).

СЛАВНИЙ ЛЕТУН НА ВІДПОЧИНКУ. Це Джеймс Г. Дуліта у „цивільному“. У час війни було про нього багато мови, як генерала та команданта Восьмої Повітряної Сили, яка робила налеті на Токіо, столицю Японії. Тепер бачимо його разом з дружиною при вечері в готелі Плаза в Нью Йорку.

12,861 Соловей Дмитра, Несторук Івана і Параски (Гура) з с. Ворон (Товмач) від Несторук Якова.

12,862 Умінська Розалії з д. Кудревич з с. Стучине (Сторобин-Білорусь) від Кудревич Михайла.

12,863 Яринівський брат Захарія з с. Росохватець (Підгайці) від Яринівський Володимира.

12,864 Біланська Марії, Дмитрик Юлії з с. Воловець (Горлиці) від Полянська Анастасії.

12,865 Федаш Онуфрія, Різник Миколи, з с. Смілик (Лісько) і з с. Боберка (Турка) від Федаш Теодора.

12,866 Макар Олексій з с. Сприня (Самбір) від Макар Романа.

12,867 Калагурка Нестора з с. Добростани (Городок) від Калагурка Теодора.

12,868 Кобилянчук вуйка з с. Токи (Тернопіль-Збараж) від Кончак Осипа.

12,869 Фенько Івана та односельчан з Поляни. До рідних і знайомих бувших парохіян о. Юринського з с. Добромир (Збараж) від Оксани з д. Юринських зам. Веселій Оксани і Романа.

12,870 о. Лещинський Дмитра від Єрошук Зиновія.

12,871 Токриман Марії і Анастасії з с. Гиліць Великих (Збараж) від доньки Бардюк Варвари.

12,872 Місюга Василя з с. Глибока (Буковина) від Місюга Теодора.

12,873 Гилка Івана і Григорія, Темечко Осипа, Завацька Марії з с. Звoločа (Березів) від Темечко Евстахії.

12,874 Харитин Федора і Марти з с. Буянів (Жидачів) від Гурій Михайла.

12,875 Гбур Василя з с. Ро-

давка (Березів) пошукує Щурко Анні з Америки.

12,876 Домбровський Григорія з с. Кречкова (Перемішля) від брата Борисівський Василя.

12,877 Михайлишин Павла батька з с. Кривотули (Станіславів) від Михайлишин Івана.

12,878 Лень Маргарети, Анни і брата Антона з м. Сторожинця (Румунія) від Валюкін Петра і Мукокін Марії.

12,879 До кривих і знайомих з с. Ясеня Замкова (Турка) від Тимків Петра.

12,880 Долосицька Марії від Коциловський Івана.

12,881 Кек Теодора з с. Пукова (Рогатин) і Кек Марії від Васків Семена.

12,882 Горошко Аксентія і Івана з с. Перемірки (Кременець Вол.) від Рементова Ніни з д. Сінкевич.

12,883 Мурин Максима батька з Полісся (Берест над Бугом) від Мурин Евдокії замож. Жеребев.

12,884 Мисик Григорія від Демчук Марії з с. Рогізно (Яворів).

12,885 Клим Юрка з с. Дзвиня Гірний (Турка над Стриєм) і Клим Еви від Коханець Фені.

12,886 Павлів Гринька батька з с. Кропивник (Калуш) від сина Павлів Василя.

12,887 Лехкий Михайла і Катерини з с. Сушиця Мала (Стрий - Самбір) від Макар Михайла.

12,888 Дяк Дмитра стрийка від Козак Анастасії з д. Дяк з с. Нове Село (Рудки).

12,889 Віхолат Михайла з с. Тимці (Любачів), Ляшин Анни з с. Люблінсь (Чеславів) від Біневич Івана.

12,890 Лехман Анни мамі і тітки Анастасії і Марії, Дуда Ілька з с. Берест (Лісько) від Лехман Розалії.

12,891 Гривна Марії, Варян Анни і Андрія, Гаран Семена і Русенко Василя від Русенко Анни.

12,892 Сольський Онуфрія і Літтона, Лужецька Анни з с. Старої Соли (Самбір) від Лужецький Миколи.

12,893 Шеліга Теодора від учителя Ясенівський Евстахія з с. Ігровиць (Тернопіль).

12,894 Хрбзи Марії з д. Філяка і її сестри Катерини від Крисків Марка.

Голоситись на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Сейнт Луїс, Мо. — У проголошенні-визації коляди має бути: Василь Шупляк \$10, В. Греско \$2. Разом закладовано \$306.90. Між жертводавцями справляється прізвища в такий спосіб: С. Гармич, М. Тильович, І. Подоба, Ю. Василюка, Анна Савицька, І. Грамощкий, С. Василюка, І. Люпчин, Параян Шупляк.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ПОШУКУВАННЯ

Анна Пяткович з с. Тернопіль, пов. Збараж, пошукує свого брата Дмитра Бугала з того самого села, який перебуває в З.У.А. Пошукуваний, або хто знає місце його перебування, хай зголошиться на адресу: Anna Piatkowsky, Av. Santa Fe — № 402, Buenos Aires, Rep. Argentina.

ГОЛОУЯТКИНА АННА пошукує ПОЛЯКОВА ГРИГОРІЯ, який емігрував за кордон з м. Новоград-Волинський, учнем. Прому зголошиться на адресу: ПІЧКА НАТАЛЯ (20) Hannover, Mückestr. 21-29, Bl. 8/76, camp Lysenko, Germany, Engl. Zone.

БУДІВНИЧІ

УВАГА! УВАГА! ВЕСНА ВЖЕ ЗАПЛЕЧИМА!

Ви, як думаєте БУДУВАТИ ХАТУ, або якісь інші БУДОВИ, і хочете ЗАОЩАДИТИ гроші, то пишьте на поштову адресу: Ми виконуємо роботу при будові електричної машини.

ARCHIE & LOVES
P. O. BOX 1392, TRENTON, N. J.

ВИЙШЛА З ДРУКУ І Є НА ПРОДАЖ

Конгресова Книжка п. 3: ДРУГИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

В цій книжці знайдете повний звіт з наради Другого Конгресу, який відбувся в Торонто, Ont., 4, 5, 6, червня 1946 року. Сторін 209 великого формату. Ціна \$1.50 з пересилкою. Значний опуст для книгарень і продавців.

UKRAINIAN CANADIAN COMMITTEE,
701 McIntyre Building
WINNIPEG, MAN., CANADA.

INCOME TAX SERVICE

AND
INSURANCE OF ALL KINDS
STEPHEN D. SATZEWICH

32 E. 7th STREET NEW YORK CITY

Telephone: GRamercy 3-0713.

ТАРЗАН, ч. 1803. Начальник вміщується в боротьбу.

AGAINST WEIGHT AND SKILL OF A WRESTLER, THE TWO GIANTS FOUGHT.

FINALLY TARZAN'S JUNGLE TRAINING TOLD AND, SEEING AN OPENING...

ERONGO COULD NOT BREAK.

SAVAGELY THE APE-MAN PUT ON PRESSURE. ERONGO'S LOUD GROANS TOUCHED CHIEF MUTAVO'S HEART. "STOP THEM!" HE COMMANDED HIS WARRIORS.

Чи Ви вже вписали своїх дітей до У. Н. Союзу? Коли ні, пишутьте сейчас!

ПРИБОРИ ДО КРАШЕННЯ ПИСАНОК

Фарба в порошку зі старого краю

Десять (10) красок: червона асна, червона темна, жовта, полярна, зелена асна, зелена темна, синя і чорна. Ціна за 10 красок \$1.50. Віск підійняти 15 ц. Кістка до писання 15 ц. Крайній шафран 25 ц.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ „Христос Воскрес“ в формі книжечок з віршами, ціна за десню 60 ц. 50 карток \$1.75, 100 карток \$3.00. ЛАДАНИ (Календар), для церковного ужитку, фунт \$1.00 з пересилкою.

С. О. Д. не писатимемо. Замовлення посилайте до:

UKRAINIAN BAZAAR

170 E. 4th St., New York 3, N. Y.

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL DIRECTOR

& EMBALMER

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕПІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

У випадку смутку в родині

капште на день та й вночі

JOHN KOWALCHUK

129 GRAND STREET,

cor. Warren STREET

JERSEY CITY 2, N. J.

Tel. BErkeley 4-5131

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО

Завжди ЩАДІТЬ дешо з вашого забезпечення.

Ми укладуємо прекрасний ЦІЛІЙ ПОХОРОН за \$150.00

У випадку смутку в родині, капште

KAIN MORTUARIES, INC.

Найбільший український похоронний заклад в Америці

S. KANAI KAIN, Pres.

433 STATE STREET

PERTH AMBOY, N. J.

Phone PE 4-4646

— or —

УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

66 ELIZABETH AVENUE,

NEWARK, N. J.

Phone Bigelow 3-6762

225 WEST JERSEY STREET

ELIZABETH, N. J.

Phone: EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

заряджує похорони по \$150

під так низькій як ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ВРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, НЬЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІХ

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N. Y.

Tel. O'NEal 4-2666

Branch Office and Chapel:

707 PROSPECT AVENUE